

Nr 332.

Av herr **Näslund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

I Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område föreslås bl. a. att de särskilda åtgärderna till befremjande av jordbruket i Norrland skola fortsätta. Departementschefen hemställer sålunda att anslag för ändamålet må utgå ur jordbrukets prisregleringsfond jämväl under nästa budgetår med samma belopp som för det innevarande eller 800 000 kronor. Av detta belopp avses 100 000 kronor för bidrag för byggande av andelsslakterier och resten skall, i likhet med vad hittills varit fallet, i huvudsak användas till produktionsbefremjande åtgärder på jordbrukets område.

I fråga om dessa åtgärder hava emellertid nya ändamål tillkommit, vilka behöva understödjas. Hos Kungl. Maj:t ha nämligen framställningar gjorts från Umeå mejeribolag och Skellefteåortens mejeriförening u. p. a. samt från Norrbottens läns producentförening u. p. a. i vilka hemställts om hjälp till ordnande av mejerihanteringen inom Västerbottens läns lappmark och därmed jämförliga delar av länet samt inom Norrbottens län. Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott tillstyrker framställningen från Västerbotten under framhållande av att utskottet i ordnandet av lappmarkens mejerihantering såge den viktigaste förutsättningen för lappmarkens fortskridande utveckling under den närmaste framtiden.

Departementschefen finner också syftet med framställningarna behjärtansvärt och föreslår — sedan han avstyrkt förslaget att medel för ändamålet skulle tagas av prisutjämningsmedlen för mjölk — att i fortsättningen viss del av ifrågavarande anslag å 800 000 kronor får användas för utlämnande av bidrag för anläggande eller ombyggnad av andelsmejerier i lappmarken och därmed jämförliga trakter av landet.

Med tillfredsställelse konstateras att departementschefen behjärtar ifrågavarande hjälpbehov. Det är emellertid alldeles uppenbart att om mejerihanteringen inom de åsyftade områdena skall kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt och inom rimlig tid utan att andra viktiga uppgifter, som hittills tillgodosetts genom ifrågavarande anslag, eftersättes, så måste mera medel ställas till förfogande, och även bidragen göras större i varje särskilt fall.

Beträffande skälen för ett rationellt ordnande av mejerihanteringen i lappmarken och kostnaderna för detta, tillåta vi oss att hänvisa till den utredning och förslag rörande mejerihanteringsordnande inom lappmarken

i Västerbottens län, som finnes fogad som bilaga till denna motion. Samma skäl för mejerifrågans ordnande kunna givetvis åberopas för den del av lappmarken som ligger inom Norrbottens län och för med lappmarken jämförliga trakter.

Ur den nämnda utredningen skall här endast anföras att enligt planen skulle inom Västerbottens läns lappmark komma att nyanläggas 6 mejerier och ombyggas 5. Mejerierna finge tillsammans en kapacitet på 14,9 miljoner kg årlig invägning. Kostnaden belöper sig till 725 000 kronor för byggnader och 520 000 kronor för maskinutrustning eller tillsammans 1 245 000 kronor. Därtill kommer kostnaden för tre mejerier ytterligare inom lappmarken angränsande trakter med 475 000 kronor, tillsammans alltså 1 720 000 kronor. Planen avses att genomföras på 10 år.

Av anläggningskostnaden beräknas emellertid genom andelsteckning endast kunna inflyta 492 000 kronor varför alltså 1 228 000 kronor måste anskaffas i annan ordning. Anskaffningen av detta stora kapital är icke möjlig utan en kraftig medverkan från det allmännas sida.

Bidragen torde enligt departementschefens förslag i regel böra begränsas till 20 procent av anläggningskostnaden. Det heter dock vidare i hans yttrande, att därest vederbörande hushållningssällskap på grund av särskilda förhållanden finner sig böra tillstyrka högre bidrag än 20 procent, bör Kungl. Maj:t givetvis vara oförhindrad att besluta i enlighet därmed. Denna möjlighet till ökning av bidraget synes oss dock otillräcklig. Uppenbart är att som regel ett betydligt högre bidrag än 20 procent är nödvändigt. Det synes oss därför böra bestämmas att bidrag må utgå med 40 procent av anläggningskostnaden samt att därest vederbörande hushållningssällskap på grund av särskilda förhållanden finner sig böra tillstyrka högre bidrag än 40 procent bör Kungl. Maj:t vara oförhindrad att besluta i enlighet härmed.

Vi vilja i nu berörda fråga framhålla att då lappmarkens hela försörjningsproblem i synnerlig hög grad är beroende av mejerifrågans lösning, är det en trängande angelägenhet att tillräckliga medel ställas till förfogande så att en effektiv hjälp kan givas för denna sak.

Mejerihanteringens ordnande inom lappmarken är en del av frågan om befrämjande av jordbruket i Norrland. Då emellertid jordbruket i Norrland kännetecknas av att brukningsdelarna i det alldeles övervägande antalet fall äro små, så är frågan om det mindre jordbrukets ställning i allmänhet och möjligheterna att förbättra denna av största intresse för Norrlands vidkommande.

I förevarande proposition tillstyrker departementschefen ett förslag av jordbruksutredningen, som går ut på att i syfte att bereda det mindre jordbruket ett tillfälligt stöd nuvarande regler för verkställande av prisutjämning mellan producenterna ändras därhän, att varje producent, som erlagger mjölkavgift eller som levererar mjök till avgiftspliktigt mejeri eller

mjölkhandel, av prisutjämningsmedlen tilldelas ett särskilt bidrag per kilogram försåld mjölk intill en kvantitet av 450 kilogram i månaden. Storleken av bidraget föreslås skola motsvara mjölkavgiften.

Förslaget är ett försök att i någon mån förbättra det mindre jordbrukets ställning, och det bör av riksdagen bifallas. Det är dock tydligt att det samma icke kan innebära någon slutgiltig åtgärd i förevarande avseende. Det är också tänkt blott som ett provisorium.

Inom jordbruksutredningen hava tvenne ledamöter velat vidtaga åtgärd också på ett annat område än mjölkregleringen, nämligen i fråga om fodermedelsregleringen, till förmån för det mindre jordbruket. Vederbörandes förslag går som bekant ut därpå att småbrukare med viss lägre inkomst skulle tilldeles rabattkort som berättigade dem att till lägre pris inköpa en viss kvantitet oljekakor, majs eller hönsfodermjöl per varje större husdjur (hästar och nötkreatur).

Detta förslag avstyrkes av departementschefen. Samtidigt har han emellertid uttalat att den höjning av skatten på oljekakor, som jordbruksutredningen föreslagit, icke bör ske i hela den utsträckning som utredningen tänkt sig.

Man måste kraftigt understryka vad jordbruksutredningen och särskilt småbrukarnas riksförbund i sitt yttrande anfört beträffande det mindre jordbrukets ogynnsamma ställning då det gäller att utnyttja de prisstödjande åtgärderna på jordbrukets område. Nödvändigt är därför att åtgärder snarast vidtagas, som på ett så effektivt sätt som möjligt giva även den mycket stora grupp av jordbruk, som det här gäller, den hjälp de behöva och rättvisligen kunna fordra.

Vi skulle för vår del icke hysa någon större tvekan att förorda det förslag som reservanternas i jordbruksutredningen framfört, eller någon liknande anordning. Det synes oss dock finnas föga utsikt att så som saken nu ligger till, och innan frågan hunnit närmare utredas, vinna bifall för ett sådant yrkande. För att om möjligt ändå vinna något i det avseende som här är i fråga hava vi för närvarande ansett oss böra begränsa vårt förslag till någon åtgärd, som kan anknyta till en redan befintlig anordning. Visserligen medför detta den olägenheten att åtgärden blir betydligt begränsad både till omfattning och effekt, men i den mån den blir verksam, kommer den dock sådana jordbrukare till godo, som torde få anses böra i första hand komma i fråga.

Vi tänka nämligen på den anordning som redan förefinnes sedan den 1 juli 1937. I syfte att för jordbrukare inom Västerbottens och Norrbottens län förbilliga anskaffandet av oljekakor och sådant fodermjöl, varå skatt utgår, samt av majs, utgår nämligen bidrag för sändningar till nämnda län av dylika fodermedel. Då varan sändes från ort utom dessa län utgår bidraget med det belopp per kilogram varmed skatt eller införselavgift å varan utgår: dock att bidraget icke må överstiga, då varan sändes till Väster-

bottens län, 1 öre och, då den sändes till Norrbottens län, 2 öre för kilogram av sändningens verkliga vikt.

En viss utvidgning av denna anordning synes oss böra ske, så att densamma även omfattar Jämtlands och Västernorrlands län. Dessutom bör maximibidraget exempelvis bestämmas så, att bidraget icke må överstiga, då varan sändes till Jämtlands eller Västernorrlands län, 2 öre, till Västerbottens län 3 öre och till Norrbottens län 5 öre för kilogram av varans verkliga vikt.

Inom de norrländska länen äro så gott som alla jordbruk att hänföra till småbruk. Norrlands jordbrukare arbeta under sämre klimatiska betingelser än deras yrkesbröder inom andra landsdelar. Det är t. ex. i Övre Norrland icke möjligt att producera äggviterika fodermedel i samma utsträckning som söderut, varav följer att oljekakor måste inköpas i den mån man vill ersätta den brist på äggvita i t. ex. kornas foderstat som annars uppstår under högmjolkningstiden. Norrlands jordbruk har också obestriddigen erhållit mindre stöd genom jordbruksregleringen än jordbruken i andra delar av landet, trots vad som gjorts för att i någon mån utjämna skillnaden. I jordbruksutredningens yttrande förekomma vissa uppgifter, som utgöra resultat av en verkställd specialbearbetning av räkenskapsresultaten av jordbruk i mellersta Sverige och Norrland med upp till 10 har jordbruksjord, för femårsperioden 1932—1937. Dessa resultat visa att ersättningen för jordbrukarens och hans familjs arbete i det egna jordbruket, naturförmånerna inräknade, motsvarade i medeltal 3,13 kronor per mansdagsverke i mellersta Sverige och 2,77 i Norrland. Dessa siffror visa i första hand att det mindre jordbruket ger sin brukare en mycket låg inkomst, men också att denna låga inkomst är ännu lägre i Norrland än i mellersta Sverige.

De särskilda förhållandena i Norrland torde kunna väl motivera att man, då det nu är fråga om att i någon mån lätta det mindre jordbrukets tryck, även vidtager den utvidgning och ökning av ifrågavarande anordning för förbilligandet av kraftfodret för det norrländska jordbruket, som vi här föreslå.

De bidrag som hittills utgått för att förbilliga anskaffandet av oljekakor ha bestritts av inkomster av införselavgiften å havre och majs och vissa andra fodermedel. Så torde ock böra ske i fortsättningen. Kostnaden har för år 1938 uppgått till omkring 130 000 kronor för en kvantitet av 8 748 ton. Den utvidgning och ökning av bidraget som vi föreslå torde icke behöva bliva avskräckande i fråga om kostnaderna.

På grund av vad som anförts få vi alltså yrka,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 230 måtte besluta,

att till särskilda åtgärder till befrämjande av jordbruket i Norrland må ur jordbrukets prisregleringsfond för bud-

getåret 1939/40 anvisas ett belopp av 1 000 000 kronor,
att bidrag till anläggande eller ombyggnad av andels-
mejerier i lappmarken och därmed jämförliga trakter av
landet må utgå med 40 procent av anläggningskostnaden,
Kungl. Maj:t dock obetaget att därest vederbörande hushåll-
ningssällskap på grund av särskilda förhållanden finner
sig böra tillstyrka högre bidrag än 40 procent besluta i en-
lighet därmed, och

att kungörelsen den 30 juni 1937 (nr 650) angående stats-
bidrag för sändningar av vissa fodermedel till Västerbottens
eller Norrbottens län ändras i enlighet med vad i denna
motion angives.

Stockholm den 21 april 1939.

P. J. Näslund.

J. M. Bäckström.

Lage Svedberg.

C. I. Asplund.

Karl Aug. Johanson.

Avskrift.

Utredning och förslag rörande mejerihanteringsens ordnande inom lappmarken i Västerbottens län.

Sedan spørsmålet om mejerirörelsens utbyggnad och organisation inom Västerbottens läns lappmark vid olika tillfällen varit under diskussion, beslöt ett sammanträde, tillkommet på framställning av Mejeriernas riksförening, med olika intressenter att uppdraga åt en särskild utredningskommitté att närmare utreda de spørsmål, som röra en för hela lappmarken avsedd mejerihantering.

De utsedda utredningsmännen få efter verkställt uppdrag framlägga följande utredning.

Av länets hela befolkning vid 1938 års ingång, 217 156 personer, voro 55 957 personer bosatta inom Västerbottens lappmark, vilken omfattar en landareal större än hela Småland, Halland och Blekinge tillhopa. Denna befolkning är till alldeles övervägande del beroende av skogs- och jordbruk för sin utkomst. Hittills har väl försörjningen av skogsbruket tillmätts den största betydelsen, ehuru jämväl jordbruksnäringen varit av stor betydelse för folkförsörjningen. Genom den i hastigt tempo fortgående överavverkningen av den gamla och övermogna lappmarksskogen, vilket ur skogsvårdssynpunkt är lämpligt, uppkommer emellertid ett för lappmarkens befolkning bekymmersamt försörjningsspörsmål, så snart skogsavverkningen temporärt måste inskränkas. Dena följdverkan av avverkningspolitiken har redan tidigare uppmärksamats av såväl det allmänna som den mera framlynta befolkningen. En utbyggnad av förvärvskällor är därför en trängande angelägenhet, som är desto nödvändigare som också en stark befolknings-tillväxt samtidigt är utmärkande för lappmarken. Då glesboddheten emellertid alltid varit en hämsko för bygdens utveckling, är denna befolknings-tillväxt i och för sig endast en glädjande företeelse och ägnad främja utvecklingen. Lappmarkens befolkning har under 30-årsperioden 1908—1938 ökat med 19 469 personer, eller i runt tal 53 %.

För det stora flertalet av lappmarkens innevånare blir det i första hand jordbruksnäringen, som man får falla tillbaka på. Också har jordbrukets utveckling gått raskt framåt under senare tid, mest uppmärksammat genom den starka nyodlingsverksamheten. Sålunda var ökningen av åkerarealen mellan åren 1919 och 1932 följande inom de olika lappmarkssocknarna:

Malå	560 har
Sorsele	608 »
Örträsk	40 »
Lycksele	1 714 »
Stensele	717 »
Tärna	281 »
Fredrika	89 »
Åsele	165 »
Vilhelmina	1 826 »
Dorotea	397 »

Summa: 6 397 hektar.

Ifrågavarande nyodlingsverksamhet fortgår alltjämt jämsides med att jordbruket även i övrigt förbättras.

Till belysande av jordbruksförhållandena inom lappmarken må ytterligare anföras följande sammanställning på grundval av 1932 års jordbruksräkning, sista tillgängliga officiella uppgifter.

K o m m u n	Antal brukningsdelar			Åker areal har	Antal kor	F o l k m ä n g d	
	2 har	över 2 har	summa			1938	1908
Malå	251	271	522	1 341	1 468	4 191	2 797
Sorsele	411	275	686	1 462	1 990	5 748	3 314
Örträsk	48	120	168	574	512	1 244	1 088
Lycksele	634	794	1 428	3 902	4 045	11 654	7 659
Stensele	374	321	695	1 740	1 899	6 527	3 419
Tärna	192	94	286	522	1 052	2 131	1 372
Fredrika ¹	112	108	220	531	699	1 762	1 375
Åsele	424	297	721	1 707	2 278	6 371	4 629
Vilhelmina	839	536	1 375	3 097	3 905	10 703	7 164
Dorotea	414	245	659	1 396	1 754	5 626	3 671
Lappmarkssumma	3 699	3 061	6 760	16 272	19 602	55 957	36 488

Trots den starka nyodlingsverksamheten äro brukningsdelarna såsom synes av förestående sammanställning merendels mycket små vad åkerarealen beträffar. Emellertid är förekomsten av naturliga ängsmarker rätt riklig inom lappmarken, där omkring 60 % av hela länets redovisade ängsmarksareal förekommer, sålunda relativt mycken ängsmark pr brukningsdel. Detta ger också förklaring till att redovisat koantal kan födas på befintlig åkerareal.

Utvecklingsmöjligheterna på jordbrukets område äro ingalunda små inom lappmarken. Tillgången på odlingsjord är rätt riklig, och foderväxtodlingen ger ungefär samma resultat under lappmarksförhållanden som eljest i Norrland. En på denna foderodling baserad nötkreatursskötsel och därpå grundad mejerihantering är sålunda inte blott en önskvärd utan på verklig grund fotad utvecklingslinje, vilken med fullt fog kan rekommenderas. Också hava strävandena hittills att förbättra jordbruksnäringen inom lappmarken följt denna riktlinje.

Under de båda sista årtiondena har intresset för mejerihanteringen framarbetats inom lappmarken. De första försöken gjordes med små primitiva ysterier, s. k. mejerier av lappmarkstyp, av vilka ett par ännu äro i drift. Det första mera fullständiga lappmarksmejeriet tillkom 1930 i Vilhelmina, och senare hava mejerier anlagts i Tärna, Lycksele och Dorotea kyrkobyar. Vidare planeras mejeri i Åsele och Dikanäs samt förarbetas för mejerier i Storuman, Sorsele och Malåträsk.

Erfarenheterna av det äldsta mejeriet, det i Vilhelmina, från den sista kristiden äro sådana, att man livligt vill hoppas, att jämväl andra socknar vid inträffande av en ny kristid skola hava en stadgad mejerirörelse som stöd för folkförsörjningen. Det är påtagligen så, att mejerihanteringen ej blott ger leverantörerna en regelbundet återkommande kontant inkomst utan den ger även stadga åt näringslivet inom orten samt stimulerar till fortsatt nyodling och annan förbättring av jordbruken i bygden.

Följaktligen är en vidgad och stabiliserad mejerihantering inom lapp-

marken lika betydelsefull ur såväl jordbruksteknisk som försörjnings-synpunkt.

För att mera varaktigt stabilisera mejerihanteringen i lappmarken samtidigt som avsättningsfrågan skall vinna lösning på det mest rationella sättet synes en samorganisation med kustlandets mejeriföretag, de båda mejericeutralerna, Umeå mejeriaktiebolag och Skellefteortens mejeriförening, böra eftersträvas efter den s. k. fusionslinjen. Därest detta kan ordnas utan särskild belastning av kustlandets jordbrukare, hava styrelserna för de båda mejericentralerna förklarat sig villiga åtaga sig detta merarbete, då detta ur länets synpunkt synes betydelsefullt.

Beräffande de förefintliga mejerierna bör framhållas, att det i Vilhelmina är alldeles för litet efter jordbrukets produktionsförmåga i orten och därför ej kan mottaga flera leverantörer. Ett nytt större bör anläggas. Mejerierna i Lycksele och Dorotea torde kräva viss ombyggnad för att mottaga all mjölk, om större anslutning vinnas. Mejeriet i Tärna torde motsvara behovet under den närmaste framtiden, ehuru vissa kompletteringar synas nödvändiga.

De nyttillkommande mejerierna böra planeras med en sådan kapacitet, att de förslå för den tillslutning, som synes möjlig uppnå under åtminstone den närmaste 10-årsperioden.

Vid beräkningen av anslutningen till mejerierna har med kändedom om de lokala förhållandena och efter överläggningar med mejeriintresserade personer från de olika bygderna framkommit det siffermaterial, som här nedan anföres. Därvid har dock endast hänsyn tagits till de vägförbindelser, som finnas, eller som inom närmaste tiden öppnas. Skulle mycket stora förändringar inträffa i fråga om kommunikationerna under den närmaste 10-årsperioden synes ytterligare anslutning möjlig.

Sammanställning och plan för lappmarkens mejerihantering.

Kommun	Mejeriför-läggning	1938 års invägning kg	Ko-antal	Anslutnings %	Leve-rans pr »meje-riko» c:a	Sannolik invägning inom 10 år	Anmärkingar
Malå	Malåträsk	—	1 468	50	1 500	1 000 000	Skellefteå centralen
Sorsele	Sorsele	—	1 990	40	1 500	1 000 000	D:o
•	Ammarnäs	—				200 000	D:o, s. k. lappm.-typ
Lycksele . . .	Lycksele	756 000	4 045	50	1 600	3 200 000	Umeå centralen
Stensele . . .	Storuman	—	1 899	50	1 500	1 400 000	D:o
Tärna	Tärnaby	163 000	1 052	60	1 500	950 000	D:o
Åsele	Åsele	—	2 278	45	1 500	1 500 000	D:o
Dorotea . . .	Dorotea	—	1 754	50	1 600	1 200 000	D:o
•	Risbäck	c:a 35 000				150 000	D:o, getmesostmejeri
Vilhelmina . .	Vilhelmina	519 000	3 905	50	1 600	2 500 000	D:o
•	Dikanäs	—				500 000	D:o, s. k. lappm.-typ
Örträsk, t. . .	Bjurholm	—	512	60	1 500	450 000	Umeå centralen
Fredrika, t. .	Åsele	—	699	40	1 500	420 000	D:o
Summa	—	—	19 602	—	—	14 470 000	—

Av lappmarkens 19 602 kor kalkyleras sålunda nätt 50 % eller i runt tal 9 700 st. kunna bli s. k. »mejerikor», från vilka beräknas kunna levereras 1 600 kg inom äldre mejeriområden och 1 500 kg inom de nya områdena.

Ifrågavarande medeltal grunda sig på de resultat, som vunnits i kustlandet. Om än nybörjare icke komma upp till dylika medeltal — inom lappmarken torde medeltalet f. n. svänga omkring 1 000 kg — visar dock erfarenheten, att äldre mejerileverantörer komma upp till betydligt större tal. Dock måste alltid hänsyn tagas till dels att jordbruksenheter i medeltal äro små i lappmarken, dels att familjerna äro relativt stora, vilket enligt erfarenhet sänker leveransförmågan.

På grundval av förestående uppgifter och erfarenhetsmässiga beräkningar om byggnadskostnaderna för mejerier av förevarande storleksordning kan kostnaderna beräknas sålunda:

	Invägning kg.	Byggnads- kostnader	Maskin- kostnad
<i>Skellefteåcentralen:</i>			
Malå	1 milj.	80 000	60 000
Sorsele	1 milj.	80 000	60 000
Ammarnäs	0,2 milj.	20 000	10 000
<i>Umeåcentralen:</i>			
Lycksele	3,5 milj.	100 000 ¹	75 000
Storuman	1,5 »	85 000	65 000
Tärna	1,0 »	70 000 ¹	30 000
Åsele	2,0 »	90 000	70 000
Dorotea	1,5 »	60 000 ¹	50 000
Risbäck	0,2 »	15 000 ¹	10 000
Vilhelmina	2,5 »	95 000 ¹	70 000
Dikanäs	0,5 »	30 000	20 000
	14,9 milj.	725 000	520 000
		1 245 000	

Enligt ovanstående plan beräknas utbyggnader av lappmarkens mejerier för en kapacitet av 14,9 milj. kg:s årlig invägning. Kostnaden belöper till 725 000 kronor för byggnader och 520 000 kronor för maskinutrustning, summa 1 245 000 kronor.

För finansiering av förestående utgifter beräknas jordbrukarna i orten endast kunna tillskjuta en mindre del. Vid föreningsbildning i landet har man vanligen plägat räkna med en insats å 60 kronor per ko. Andelsteckning efter dessa grunder, dock med en s. k. hushållsko fri, har verkställts inom Skellefteortens mejeriförening. Emellertid ger erfarenheterna från tidigare andelsteckning inom lappmarken vid handen, att man ej kan fordra så hög insats, om någon större tillslutning skall bliva möjlig. Befolkningen har nämligen mindre bärkraft inom lappmarken än t. ex. inom kustlandet. Följaktligen torde redan en insats av 30 kronor per ko eller, om man så hellre vill, en insats av 60 kronor per två kor, vara den högsta andel man vågar räkna med, särskilt som de ekonomiskt svagaste jordbrukarna få den största nyttan av mejerihanteringen och därför icke få utestängas av ekonomiska skäl.

Beräknas andelarna sålunda efter 30 kronor per ko blir andelssumman

¹ Efter ombyggnad.

för beräknade i runt tal anslutna 9 700 kor 291 000 kronor. Av detta andelskapital har redan tecknats av jordbrukare

Inom Vilhelmina	25 000 kronor	
» Dorotea	35 000	»
» Åsele	27 000	»
» Lycksele	27 000	»
» Tärna	5 500	»

Summa 119 500 kronor.

En icke oväsentlig nyteckning blir sålunda nödvändig även inom de socknar, där mejerirörelse kommit igång. Förefintliga mejeriföretag hava på grund av den ringa andelsteckningen fått belastas med skulder, som måste regleras i samband med den ifrågasatta centraliseringen.

Då totala anläggningskostnaderna beräknats till 1 245 000 kronor och andelsteckningen ej beräknas giva mer än 291 000 kronor återstå sålunda 954 000 kronor, som måste anskaffas i annan ordning.

Anskaffningen av detta stora kapital synes icke möjligt utan det allmännas medverkan. Därför måste ifrågasättas antingen att visst anslag direkt anvisas för ändamålet eller att mjölkavgiftsmedel ställas till förfogande.

Då lappmarkens hela försörjningsproblem i synnerlig hög grad är beroende av mejerifrågans lösning, är det en trängande angelägenhet att utväg måtte finnas att anvisa den hjälp från det allmänna, som förestående utredning visat erforderlig.

Vid bedömandet av föreliggande spörsmål och de båda mejericentralernas i länet möjligheter att kunna medverka vid frågans lösning bör framhållas, att mejerierorganisationen även återstår för Bjurholms, Norsjö och Jörns socknar i kustlandet, den förstnämnda socken inom Umeåcentralens och de båda sistnämnda inom Skellefteåcentralens område.

En enligt förestående beräkningsgrunder verkställd kalkyl visar följande:

		Sannolik invägning inom 10 år	Anläggnings- kostnad	Anmärkingar
Bjurholm	2 414	1 800 000)		
	fr. Örträsk	450 000)	165 000	Umeåcentralen
Norsjö	2 377	1 800 000	160 000)	
Jörn	1 915	1 400 000	150 000)	Skellefteåcentralen.

Mejerierna beräknas byggas i Bjurholms, Norsjö och Jörns municipal-samhällen.

Av anläggningskapitalet för Bjurholm beräknas efter 60 kronors teckning per ko inflyta 72 000 kronor varför 93 000 kronor måste täckas i annan ordning.

Av anläggningskapitalet för Norsjö och Jörn skulle efter 60 kronors teckning per ko kunna beräknas 129 000 kronor varför 181 000 kronor måste anskaffas i annan ordning.

Med tillägg av nyssnämnda summor till vad som erfordras för lappmarken skulle sålunda i allt 1 228 000 kronor erfordras för att fullständigt utbygga mejerierorganisationen inom Västerbottens län.

Det erforderliga kapitaltillskottet för ett fullständigt utbyggande av länets mejerihantering synes kommitterade lämpligen kunna utgå genom beslut om ett extra pristillägg å $\frac{1}{4}$ öre per kg invägd mejerimjök inom länet att utgå under den 10-årsperiod under vilken genomförandet av föreslagna mejerierorganisationen bör medhinnas.

Umeå den 28 februari 1939.

Adolf Granström. Oscar Aström. Carl Östlund. J. A. Ohlsson.

Vidimeras:

H. Löfvenmark.

Kerstin Bergmark.
